

ผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของ นักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย

Effect of Efficiency of Accounting Profession Skills on Accountant's Work Success in Exploration and Production Company in Thailand

พลอยรวี จันทร์ประสิทธิ์¹, ปฟฤกษ์ อูสาหะวานิชกิจ², ศุทธิณี ปราชนศรีภูมิ³

Ployrawee Chanprasit¹, Phapruek Ussahawanitchakit², Suttinee Prachsrirum³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทดสอบผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย จำนวน 132 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ t-test F-test (ANOVA และ MANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ พหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้เชิงพาณิชย์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานโดยรวมด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างทีม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา 2) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะด้านเทคนิค มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานโดยรวม ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย และด้านการสร้างทีม 3) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานโดยรวม ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการสร้างทีม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา และ 4) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงานโดยรวม ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา

คำสำคัญ : ทักษะทางวิชาชีพบัญชี, ความสำเร็จในการทำงาน, นักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียม

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Degree Student of Accounting, Faculty of Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

² Associate Professor, Faculty of Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

³ Lecturer, Faculty of Mahasarakham Business School, Mahasarakham University

Abstract

This research aimed to test the effect of efficiency of accounting profession skills on the work success by using a questionnaire as the instrument for collecting data from 132 accountants in exploration and production companies in Thailand. The statistics used for analyzing the collected data were the t-test, the F-test (ANOVA and MANOVA), the multiple correlation analysis, and the multiple regression analysis. The findings were as follows :1) accounting profession skills on commercial knowledge had positive relationships with and effects on the work success as a whole and in each of the following aspects: target achievement, adapting and leading changes, team building, decision making, problem solving, dedication to success, and integrity : 2) accounting profession technical skills had positive relationships with and effects on the work success as a whole : 3) accounting profession skills on soft skills had positive relationships with and effects on the work success as a whole and in each of the following aspects : target achievement, team building, decision making and problem solving, dedication to success, and integrity : and 4) accounting profession skills on corporate governance concern had positive relationships with and effects on the work success as a whole and in each of the following aspects : adapting and leading changes, dedication to success, and integrity. In conclusions, accounting professional skills had positive relationships with effect on work success. Thus, accountants should emphasize on professional skill development by attending training workshops and seminars for continuing self-development to generate work improvement successfully.

Keywords : Accounting Profession Skills, Work Success, Accountants in Exploration and Production Company

บทนำ

ในรอบหลายปีที่ผ่านมา วิฤติการณ์ทางการเงินของโลก ยังคงส่งผลต่อเนื่องต่อสภาพเศรษฐกิจในแต่ละประเทศทั่วโลก การเจริญเติบโต การแข่งขัน และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของแต่ละประเทศในปัจจุบันค่อนข้างชะลอตัว ซึ่งส่งผลให้ความต้องการของผู้บริโภคน้อยลง จึงทำให้ความต้องการพลังงานและราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงอยู่ในระดับที่ขยับตัวขึ้นไม่สูงเท่าใด แต่ขณะเดียวกันต้นทุนในการดำเนินงานและการลงทุนในโครงการต่างๆ นั้นไม่ได้ลดน้อยลงไปในอดีตเดียวกัน ซึ่งมีผลกระทบและเป็นปัจจัยหลักโดยตรงต่อการดำเนินงานและรายได้ตามเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้ ธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญและจำเป็นของแต่ละประเทศ โดยเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ดังนั้น การแข่งขันของธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมจึงมีการแข่งขันกันระหว่างประเทศค่อนข้างสูงเพื่อเป้าหมายที่จะเป็นผู้นำทางธุรกิจพลังงานของโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนาก็ตาม ด้วยเหตุผลดังกล่าว ส่งผลให้การสนับสนุนธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Profession Skills) เป็นทักษะและความรู้ความ

สามารถในด้านการทำบัญชีด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านบัญชีภาษี ด้านการศึกษาเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีอื่นโดยยึดหลักมาตรฐานการบัญชี ซึ่งทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย ด้านความรู้เชิงพาณิชย์ (Commercial Knowledge) ด้านทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี (Soft Skills) และด้านตระหนักรู้ถึงการกำกับดูแล (Governance Concern) ซึ่งถือเป็นคุณสมบัติขั้นพื้นฐานที่ทำให้นักบัญชีสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพได้อย่างถูกต้องมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานเยี่ยงมืออาชีพ สามารถช่วยให้นักบัญชีมีการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และสามารถจัดทำรายงานทางการเงินที่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการวิเคราะห์ความเสี่ยงบนพื้นฐานทฤษฎีและปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และการจำลองสถานการณ์การตัดสินใจเพื่อลดความเสี่ยง การวัดมูลค่า ตลอดจนการจัดทำการรายงานการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับอื่น เมื่อนักบัญชีสามารถปฏิบัติดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ก็ถือว่าประสบความสำเร็จในการทำงานในวิชาชีพ และด้วยคุณสมบัติที่จำเป็นทั้งหมดของนักวิชาชีพบัญชีที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นหน้าที่ขององค์กรธุรกิจและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายบุคคลจะต้องร่วมกันหล่อหลอมและสร้างนักบัญชีที่พึงประสงค์ตามคุณสมบัติดังกล่าว โดยต้องร่วมกันวางแผนวางกำหนดหลักสูตรและวิธีการอบรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของนักบัญชีที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

ความสำเร็จในการทำงาน (Work Success) ของนักบัญชีเป็นการทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนกำหนดเวลาและงบประมาณที่มี เป็นที่พึงพอใจของตัวเราและผู้จ้าง ซึ่งความสำเร็จในการทำงานสามารถวัดได้จาก ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย (Target Achievement) ด้าน

การปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Adapting and Leading Changes) ด้านการสร้างทีม (Team Building) ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Decision Making and Problem Solving) ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ (Dedication to Success) และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา (Integrity) โดยความสำเร็จในการทำงานด้านบัญชีแต่ละบุคคลจะส่งผลต่อการดำเนินงานความสำเร็จ และการเจริญเติบโตขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยเพื่อทำความเข้าใจและทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีและความสำเร็จในการทำงานยังมีอยู่จำนวนน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศ ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงความสัมพันธ์และผลกระทบดังกล่าวได้ดียิ่งขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการทำงานหรือไม่ อย่างไร ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมประเทศไทย ผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีให้มีการปฏิบัติงานในวิชาชีพเป็นไปตามมาตรฐาน และเป็นข้อสังเกตที่ช่วยสนับสนุนใน การเสาะแสวงหาและบรรจุนักบัญชีที่มีศักยภาพและความสามารถที่โดดเด่นเข้าทำงานในองค์กร และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของนักบัญชีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรอย่างยั่งยืน รวมถึงใช้เป็นแนวทางการกำหนดการพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

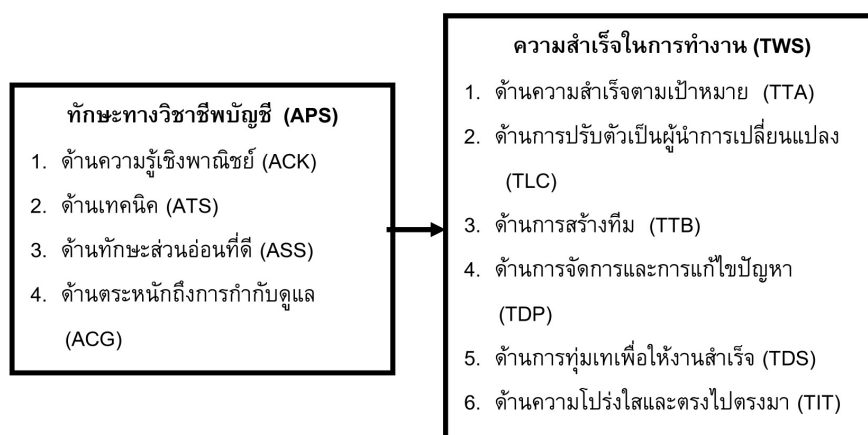
เพื่อทดสอบผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย

สมมุติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ทักษะทางวิชาชีพบัญชีได้ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรอิสระและมีผลกระทบต่อคุณภาพการทำงาน จากวัตถุประสงค์ข้างต้นสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังนี้

รูปภาพประกอบ 1

โมเดลของความฉลาดทางอารมณ์ และคุณภาพการทำงาน

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Profession Skills) หมายถึง ทักษะและความรู้ความสามารถในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านบัญชีภาษี ด้านการศึกษาเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีอื่นโดยยึดหลักมาตรฐานการบัญชี (บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด(มหาชน). 2553 : 5)

1. ด้านความรู้เชิงพาณิชย์ (Commercial Knowledge) หมายถึง ความรู้ความสามารถของบุคลากรในสายเทคนิคอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้มีความพร้อมในการทำงานด้านเทคนิคและสามารถปฏิบัติงานและตัดสินใจได้เร็วขึ้น

2. ด้านทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ทักษะด้านเทคนิคทั่วไปและเทคนิค เฉพาะเกี่ยวกับวิชาชีพ รวมถึงความรู้และความสามารถด้านเทคโนโลยี

3. ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี (Soft Skills) หมายถึง ทักษะที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลที่เพิ่มความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคล การปฏิบัติงานและความก้าวหน้าในอาชีพด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล (Corporate Governance Concern) หมายถึง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและจริยธรรม โครงสร้างการจัดการที่ดี เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย การดำเนินธุรกิจที่มีมาตรฐาน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความเชื่อถือแก่ทุกๆ ฝ่ายและบรรลุเป้าหมาย เช่น เติบโต รุ่งเรืองมั่นคง ยั่งยืน และสง่างาม

ความสำเร็จในการทำงาน (Work Success) หมายถึง การทำงานที่รับผิดชอบสำเร็จตามเป้าประสงค์ ทันตามกำหนดเวลาและงบประมาณที่มีเป็นที่พึงพอใจของเราและนายจ้าง

(บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด. 2553 : เว็บไซต์)

1. ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย (Target Achievement) หมายถึง การไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยอาจไม่คำนึงถึงปัจจัยบุคลากรเวลาหรืองบประมาณ

2. ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Adapting and Leading Changes) หมายถึง เสริมสร้าง และกระตุ้นให้มี ทักษะที่ดี ให้เกิดการยอมรับในการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้ผู้บังคับบัญชาทั้งหลายเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือแก่ผู้บังคับบัญชาที่เผชิญการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งส่งเสริมให้มีความสำคัญกับผู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เกิดประโยชน์ และสร้างสรรค์ต่อองค์กร สามารถแนะนำและช่วยเหลือทีมให้สามารถแก้ไขปัญหาและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง และสามารถชักจูงให้ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง

3. ด้านการสร้างทีม (Team Building) หมายถึง การคัดเลือกบุคลากรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเพื่อทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจหมายรวมถึงบุคลากร เวลา ระบบปฏิบัติการหรือการจัดการ และเครื่องมือ

4. ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา (Decision Making and Problem Solving) หมายถึง สามารถวิเคราะห์แก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนเพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมให้สำเร็จลุล่วงได้สามารถคาดการณ์ถึงปัญหาที่จะเกิดล่วงหน้า และหาวิธีรองรับป้องกันและมีความคิดใหม่ๆ เกิดขึ้นในการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานของความไม่แน่นอนได้กล้าเสี่ยงและสามารถมองลึกลงไปมากกว่าสิ่งที่มองเห็น และไม่หยุดแค่คำตอบแรก รวมทั้งสามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่คนอื่นได้เป็นอย่างดี

5. ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ (Dedication to Success) หมายถึง มีการพัฒนาความสำเร็จของตนเองอย่างต่อเนื่อง และทำตน

เป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานเพื่อความสำเร็จมาสู่องค์กร มีการพัฒนาคุณภาพงาน และกระบวนการทำงานต่างๆ ให้ได้อย่างต่อเนื่องและดียิ่งขึ้นสม่ำเสมอ

6. ด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา (Integrity) หมายถึง แสดงถึงการเป็นที่ยอมรับว่ามีความซื่อสัตย์ คุณธรรมและจริยธรรม เป็นที่ยอมรับเชื่อถือในทุกๆระดับ มีความตรงไปตรงมาและจริงใจในทุกสถานการณ์ ไม่มีการทำเพื่อประโยชน์ส่วนตัว และปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น และสามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้อื่นได้

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนักบัญชีธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทยควรให้ความสำคัญกับทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านความรู้เชิงพาณิชย์ ด้านทักษะด้านเทคนิค ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี และด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล ซึ่งทักษะทางวิชาชีพบัญชีด้านดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร ดังนั้น ในการวิจัยจึงมีสมมุติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย : ทักษะทางวิชาชีพบัญชีมีผลกระทบต่อเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

กระบวนการและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมจำกัดในประเทศไทย จำนวน 202 คน (ฝ่ายบุคคล บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด. 2553 : เว็บไซต์) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 202 ชุด เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามทั้งสิ้น 132 ชุด คิดเป็นอัตราผล

ตอบกลับร้อยละ 65.35 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar และ Day (2001) ได้นำเสนอว่าการส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

การวัดคุณลักษณะของตัวแปร

ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี เป็นตัวแปรอิสระซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน รวม 23 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านความรู้เชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความเชื่อมั่น และยึดมั่นในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายของวิชาชีพ 2) ด้านทักษะเชิงเทคนิค ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมการเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาความรู้ ความสามารถเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านต่างๆ อยู่เสมอๆ 3) ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี ประกอบด้วย 8 คำถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความสำคัญการสร้างระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในบุคลากรในองค์กร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ 4) ด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล ประกอบด้วย 6 คำถาม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับการให้ความสำคัญลักษณะและพฤติกรรมที่มีความเหมาะสมของนักวิชาชีพบัญชี และให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการทำงานเป็นตัวแปรตามซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน รวม 26 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้และมีความถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามความต้องการ 2) ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 4 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความคิดเห็น และทัศนคติที่ดีต่องานใหม่อยู่เสมอๆ 3) ด้านการสร้างทีม ประกอบด้วย 5 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความพร้อมและเต็มใจที่จะให้ความช่วยเหลือและ

ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่เสมอ 4) การตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ประกอบด้วย 3 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจในการทำงานได้ถูกต้อง อย่างมีเหตุผล และทันต่อเหตุการณ์ 5) ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ ประกอบด้วย 7 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความพร้อมและเต็มใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร 6) ด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา ประกอบด้วย 3 คำถาม โดยครอบคลุมเกี่ยวกับความพึงพอใจกับคำตอบแทนที่ได้รับ และมีความศรัทธาในวิชาชีพ และมีความยึดมั่นในจรรยาบรรณการปฏิบัติงาน

ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach) ซึ่งคำถามเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.791 – 0.837 และความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.772 - 0.890 ซึ่งสอดคล้องกับ Lovett (2002) ได้เสนอว่าการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเกินกว่า 0.50 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination Power) ใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งทักษะทางวิชาชีพบัญชีได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.322 – 0.819 และความสำเร็จในการทำงาน ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.363 - 0.847 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย
 สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณทดสอบผลกระทบของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีบริษัทสำรวจและ

ผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย ซึ่งเขียนสมการได้ดังนี้

$$\text{สมการ Work Success} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACK} + \beta_2 \text{ATS} + \beta_3 \text{ASS} + \beta_4 \text{ACG} + e$$

ผลการวิจัย

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของทักษะทางวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานโดยรวมของนักบัญชีบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย

ตัวแปร	TWS	ACK	ATS	ASS	ACG	VIF
$\bar{X}$	3.96	3.92	4.00	4.05	4.15	
S.D.	0.45	0.46	0.54	0.50	0.42	
TWS	-	0.765*	0.739*	0.790*	0.758*	
ACK		-	0.572*	0.511*	0.600*	1.758
ATS			-	0.706*	0.595*	2.273
ASS				-	0.707*	2.670
ACG					-	2.373

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้าน มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเกิดเป็นปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIF ปรากฏว่าค่า VIF

ของตัวแปรอิสระ ความฉลาดทางอารมณ์มีค่าตั้งแต่ 1.758 – 2.670 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่ ไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006 : 585)

ตาราง 2 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณโดยใช้ตัวแปรตามเป็นความสำเร็จในการทำงานโดยรวมของนักบัญชีธุรกิจบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย

ทักษะทางวิชาชีพบัญชี	ความสำเร็จในการทำงานโดยรวม		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (a)	0.011	0.173	0.062	0.951
ด้านความรู้เชิงพาณิชย์	0.360	0.048	7.505	0.000*
ด้านทักษะด้านเทคนิค	0.150	0.047	3.216	0.002*
ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี	0.314	0.054	5.797	0.000*
ด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล	0.153	0.060	2.555	0.012*

F = 141.625 p = 0.000 AdjR² = 0.811

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่า 1) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านความรู้เชิงพาณิชย์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงาน ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างทีม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา เนื่องจาก นักบัญชีมีความเชื่อมั่นถึงผลของความสำเร็จในการทำงานของแต่ละคนนั้น ได้มาจากการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เป็นส่วนช่วยทำให้องค์กรสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดรุณวรรณ แมตจ่อง (2552 : บทคัดย่อ) จากการศึกษาผลกระทบของเจตคติในวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า 1) เจตคติในวิชาชีพด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม 2) เจตคติในวิชาชีพด้านความสำเร็จในงาน ด้านความรับผิดชอบ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม และด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ 3) เจตคติในวิชาชีพด้านความรับผิดชอบต่อ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม และด้านการจัดหาและใช้ปัจจัยทรัพยากร 4) เจตคติในวิชาชีพด้านความรับผิดชอบต่อ และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม และด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และ 5) เจตคติในวิชาชีพด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงานโดยรวม และด้านความพอใจของทุกฝ่าย

2) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะด้านเทคนิค มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิง

บวกต่อความสำเร็จในการทำงาน ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย และด้านการสร้างทีม เนื่องจาก นักบัญชีคิดว่างานที่ปฏิบัตินั้นต้องครอบคลุมตามความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ จะไม่มีการก้าวท้าวในขอบเขตงานของผู้อื่น จึงทำให้ปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่มจะไม่เกิดขึ้น จึงจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างร่วมกัน สอดคล้องกับแนวความคิดของ พิมพรรณ กวางเดินดง (2542 : 20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การประเมินตนเองในแง่ของความสำเร็จในการทำงานความก้าวหน้าในการทำงาน ประสิทธิภาพในการทำงาน และการรับรู้ถึงการประเมินในเชิงบวกจากผู้ที่ทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรศักดิ์ ฐนันทไชย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน การรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารทางด้านบัญชี จำนวน 52 ราย โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าพนักงานบัญชีในกิจการมีทักษะทางวิชาชีพโดยรวมในระดับมาก โดยมีความเห็นต่อทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติ และหน้าที่การงานอยู่ในระดับมาก ส่วนทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับทักษะย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของแต่ละทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีในกิจการ ด้านทักษะทางปัญญา คือ มีความสามารถตัดสินใจใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ระดับมาก ด้านทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่ การงาน คือ มีความชำนาญ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับมาก และมีความสามารถจัดทำรายงาน ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย ระดับมาก ด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ มีความสามารถจัดลำดับทรัพยากรที่จำกัดระดับมาก ด้านทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ

สื่อสาร คือ มีความสามารถทำงานเป็นทีม ระดับมาก และด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ คือ มีความสามารถตัดสินใจได้อย่างผู้มีวิชาชีพบัญชี ระดับมาก

3) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านทักษะส่วนอ่อนที่ดี มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงาน ด้านความสำเร็จตามเป้าหมาย ด้านการสร้างทีม ด้านการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา เนื่องจากนักบัญชีพร้อมเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับปรุง เรียนรู้และพัฒนา ค้นหสิ่งใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ให้ทันต่อเหตุการณ์ ต้องเปิดใจกว้าง รับฟัง สร้างสรรค์ทีมงาน ประสานประโยชน์ แบ่งปันความรู้ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสำนึกต่อองค์กรเพื่อความสำเร็จร่วมกัน สอดคล้องกับแนวความคิด ของ อภิวัฒน์ จันกัน (2544 : 23 - 25) ได้ให้ความหมายว่า ความสำเร็จในการทำงาน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเอง ว่าพึงพอใจและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ 12 ด้านต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพผลการทำงาน 2) ประสิทธิภาพการทำงาน 3) ความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสมเหตุสมผล 4) ความริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน 5) ความพึงพอใจในการทำงาน 6) การได้รับความเชื่อถือจากผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน 7) ความก้าวหน้าในการทำงาน 8) การพัฒนาตนเอง 9) ความซื่อสัตย์สุจริต 10) ความใส่ใจในระเบียบแบบแผน 11) ความพึงพอใจของลูกค้า และ 12) ความมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุลดา อมรสิน (2552 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้สอบบัญชีภาษีอากร มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีความผูกพันต่อวิชาชีพโดยรวมและเป็นรายด้านในระดับมาก ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านการคงอยู่ และด้านบรรทัดฐาน และด้านความสำเร็จในการทำงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้าน

การจัดหาและใช้ปัจจัยทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน และด้านความพอใจของทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชยพล ทิพย์ทอง (2550 : บทคัดย่อ) ผู้บริหารบริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครมีความคิดเห็นด้วยกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี ด้านความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและรักษาความลับ ด้านความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลหรือนิติบุคคล ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ให้ ทั้งภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

4) ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ด้านตระหนักถึงการกำกับดูแล มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อความสำเร็จในการทำงาน ด้านการปรับตัวเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างทีม ด้านการทุ่มเทเพื่อให้งานสำเร็จ และด้านความโปร่งใสและตรงไปตรงมา เนื่องจาก นักบัญชีต้องปฏิบัติตามหน้าที่ ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพบัญชี เน้นคุณภาพของผลงาน มีทัศนคติและสำนึกต่อองค์กร มุ่งเน้นประโยชน์ร่วมขององค์กรอย่าง สอดคล้องกับแนวความคิดของ สมใจ ลักษณะ (2543 : 17) ความสำเร็จในการทำงาน คือการมีประสิทธิผลในการดำเนินงานซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการมีประสิทธิภาพการทำงานของมนุษย์ในองค์กรและการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร โดยองค์กรจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดแนวปฏิบัติในการปรับปรุงองค์ประกอบต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมขององค์กร การบริหารบุคลากร และการสร้างแรงจูงใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิณี ปราชญศรีภูมิ (2548 : บทคัดย่อ) พบว่า ความรู้เชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพกำไรโดยรวม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าจริยธรรมส่วนบุคคลสามารถทำให้บริษัทจดทะเบียนสร้างคุณภาพกำไรให้สูงขึ้น

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ที่สนใจสามารถไปศึกษาผลกระทบหรือปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีและความสำเร็จในการทำงานในกลุ่มบริษัทธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียม เพื่อทราบถึงความคิดเห็นและนำไปวิเคราะห์ หรือเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและใช้ในการพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างยิ่ง ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานในแต่ละด้านเพื่อให้นักบัญชีสามารถนำไปวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น และเป็นที่น่าเชื่อถือต่อสังคม ควรมีการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนต่อศักยภาพและขีดความสามารถของนักบัญชีบริษัทธุรกิจสำรวจและ

ผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดทิศทางการพัฒนาศักยภาพ อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีเพื่อให้นักบัญชีสามารถนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นไปปรับปรุงแก้ไขให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทักษะทางวิชาชีพบัญชีและความสำเร็จในการทำงาน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักบัญชีธุรกิจสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในประเทศไทย ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รศ.ดร.ปพฤกษ์ อุตสาหวานิชกิจ และ ดร.ศุทธิณี ปราชญ์ศรีภูมิ ที่กรุณาให้คำแนะนำการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- ชยพล ทิพย์ทอง. (2550). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารต่อจรรยาบรรณวิชาชีพผู้ทำบัญชี บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ บข.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตรุณวรรณ แมตจ่อง. (2552). *ผลกระทบของเจตคติในวิชาชีพบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SMEs ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์. บข.ม. มหาสารคาม : วิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธิตินพงษ์ รอดคำทวย. (2552). *ทักษะที่จำเป็นในการให้บริการและคุณภาพงานบริการของนักบัญชีภาษีอากรในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์. บข.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพรรณ กวางเดินจง. (2542). *ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นผู้นำ การมองโลกในแง่ดี และความสำเร็จในการทำงานของวิศวกรโรงงานอุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). *การจัดการสมรรถนะหลักของบุคลากร*. (2553 : 5)
- บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). *รู้จัก ปตท.สผ.* 2553. <<http://www.pttep.com/th/aboutPttep.aspx>> 18 พฤษภาคม 2553.
- บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด. *ระบบการจัดการสมรรถนะหลักของบุคลากร*. 2553. <<http://www.thaipr.net/tag/%E0%B8%9B%E0%B8%95%E0%B8%97%E0%B8%AA%E0%B8%9C>>
- ฝ่ายบุคคล บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน). (2553). *รายนามนักบัญชี*. 2553. <<http://www.pttep.com/th/aboutPttep.aspx>> 23 สิงหาคม.
- วิษณุดา อมรสิน. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อวิชาชีพกับความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์. บข.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุทธิณี ปราณีศรีภูมิ. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมส่วนบุคคลกับคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บข.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สรศักดิ์ ธนชัย. (2551). *การวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน*. การค้นคว้าแบบอิสระ. บข.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมใจ ลักษณะ. (2543). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา. 251 – 252
- อภิวัฒน์ จันกัน. (2545). *การเปรียบเทียบบุคลิกภาพของพนักงานธนาคารระดับหัวหน้างานที่ประสบความสำเร็จในการทำงานสูงและต่ำ*. วิทยานิพนธ์ วท.บ. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Aaker, D. A., V. Kumar and G. S. Day. (2001). *Marketing Research*. New York : John Wiley & Sons.
- Black, K. (2006). *Business Statistics For Contemporary Decision Making*. 4th ed. USA : John Wiley and Sons.

